

A1 Topaic 5

04 Caitheamh Aimsire Cuid a hAon

Labhairt

2

04 Caitheamh Aimsire

Le múineadh:

- Ceisteanna agus freagraí san aimsir láithreach: *An imrionn tú leadóg? Imrim/Ní imrim* agus ag rá cén uair a dhéanann tú rudaí éagsúla.

3

An Aimsir Láithreach 1

- Sa Ghaeilge tá gach briathar leathan nó caol.
- Cad eile atá leathan nó caol sa Ghaeilge?
- Sin é, na gutaí!
- Féachann tú ar an **nGUTA DEIREANACH** sa bhriathar.

4

Leathan nó caol?

- Féach
- Imir
- Éist
- Seinn
- Téigh*

5

An Aimsir Láithreach 2

Chun an aimsir láithreach a dhéanamh

- tógann tú fréamh an bhriathair
- (an chuid a fhaigheann tú san fhoclóir) agus
- cuireann tú deireadh leis.

6

Bileog

Caitheamh aimsire

Leathan nó caol?

7

Leathan nó caol?

- Féach ar na briathra seo a leanas.
- An bhfuil na briathra seo leathan nó caol?
- Athscríobh na briathra sa chéad phearsa uatha, san aimsir láithreach.
- Cuir an deireadh ceart leis an mbriathar **-aim** nó **-im** (seasann an *m* do *mé*).

8

Leathan nó caol?

- Féach ar na briathra seo a leanas.
- An bhfuil na briathra seo leathan nó caol?
- Athscríobh na briathra sa chéad phearsa uatha, san aimsir láithreach.
- Cuir an deireadh ceart leis an mbriathar **-aim** nó **-im** (seasann an *m* do *mé*).
- Líon an ghreille seo isteach ar dtús.

9

Leathan nó caol?

• Seinn	• Déan
• Féach	• Can
• Rith	• Cas
• Éist	• Buail

10

- Leathan
–Féachaim
- Caol
–Éistim
–Seinnim
–Imríim (ilsiollach)

11

Leathan nó caol?

• Seinn -	Seinnim
• Féach -	Féachaim
• Rith -	Rithim
• Éist -	Éistim
• Can -	Canaim
• Cas -	Casaim
• Buail -	Buailim

12

Ceisteanna agus Freagraí

- An bhféachann tú ar an teilifís? Féachaim. Ní fhéachaim.
- An dtéann tú go dtí an phictiúrlann? Téim. Ní théim.

13

Ceisteanna agus Freagraí ar lean

- An éisteann tú leis an raidió? Éistim. Ní éistim.
- An seinneann tú an giotár? Seinnim. Ní sheinnim.

14

Ceisteanna agus Freagraí ar lean

- An imríonn tú leadóg?
Imrím. Ní imrím.

15

Ceisteanna agus Freagraí

- An bhféachann tú ar an teilifís? Féachaim. Ní fhéachaim.
- An dtéann tú go dtí an phictiúrlann? Téim. Ní théim.

16

Ceisteanna agus Freagraí ar lean

- An éisteann tú leis an raidió? Éistim. Ní éistim.
- An seinneann tú an giotár? Seinnim. Ní sheinnim.

17

Ceisteanna agus Freagraí ar lean

- An imríonn tú leadóg?
Imrím. Ní imrím.

18

Cleachtadh

- An bhféachann tú ar an teilifís?
- An dtéann tú go dtí an phictiúrlann?
- An éisteann tú leis an raidió?
- An seinneann tú an giotár?
- An imríonn tú leadóg?

19

Ceisteanna agus Freagraí ar lean

- Cad a tharlaíonn nuair a chuirtear an fhoirm cheisteach **an** roimh an mbriathar?
- Cad a tharlaíonn tar éis **ní**?
- ? **An + urú**
- **Ní + séimhiú (h)**

20

Cleachtadh

- An éisteann tú le ceol?
- An dtéann tú go dtí an phictiúrlann?
- An imríonn tú peil?

21

The screenshot shows the 'Foclóir Gaeilge-Béarla' website. The entry for 'teigh' is highlighted. The text includes: 'teigh, teidhe, teidheach, teidheamh, teichim, teidi, teifeach'. Below this, there are several numbered definitions in Irish and English, such as '(a) Do chosa a théamh leis an tine, to warm one's feet before the fire. Tá an seomra ag téamh go breá anois, the room is getting nice and warm now. - an leaba duit féin, air the bed for yourself. Theigh sí buidéal bainne don leambh, she warmed a bottle of milk for the child. - an bia san oigheann, heat the food in the oven. (b) Inléam. Tá sé ag téamh ina chuid féil, ina chraiceann, he is getting hot and angry. Theigh fú dtaobh diom, I became hot and nervous. S.a. CRAICEANN 1. (c) Overheat. Tá an fear ag téamh sna cruacha, the hay is heating in the stacks. (d) Dul ó áit go háit, abhaile, go Meiricea, to go from place to place, home, to America. Dul

22

23

24

25

Bileog

Caitheamh aimsire

Ceisteanna a chumadh

26

Ceisteanna a Chumadh

- Tá liosta briathra agat agus tá liosta de chineálacha caitheamh aimsire thíos.
- Léigh amach do liosta, ceann ar cheann, agus críochnaigh gach ceist le caitheamh aimsire oiriúnach ón liosta thíos.

27

Ceisteanna a Chumadh

- Ansin, cum dhá cheist eile.
- Ná déan dearmad ar an riail a bhaineann le **An?** san aimsir láithreach.
- **An + _____?**
- **úrú**

28

Freagraí - Ceisteanna a chumadh

- An imríonn tú peil?
- An dtéann tú ag rith?
- An seinneann tú an giotár?
- An éisteann tú le ceol clasaiceach?
- An bhféachann tú ar an nuacht?
- An dtéann tú go dtí an phictiúrlann?